

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slovensko šolstvo v proračunskem odseku

(Izvirno poročilo.)

Na Dunaju, 8. junija.

Danes prišel je slednjič v proračunskem odseku državnega zbora na vrsto tudi proračun naučnega ministerstva, o katerem se že nad pol leta mnogo govori in piše radi postavka za celjsko gimnazijo. Razpravljali sta se poglavji o visokih šolah in o centrali.

Pri prvi točki govoril je poslanec Klun ter stavil predlog za naslednjo resolucijo: „C. kr. vlada se pozivlje, naj ustanovi nemudoma redno stolico za slovenski jezik in slovstvo na graškem vseučilišču in naj postavi dotični znesek v proračun za leto 1896.“

Poslanec Klun je utemeljeval svoj predlog s tem, da na vseh vseučiliščih, katere obiskujejo slovenski dijaki, se poučuje razen splošne slovanske filologije še posebe oni slovenski jezik in slovstvo, ki je v dotični deželi v navadi; tako v Pragi češki jezik in slovstvo, v Krakovu in Lvovu poljski, v Lvovu in v Černovicah ruski (rusinski). Le slovenski jezik in slovstvo se ne poučuje še nikjer kot poseben predmet, dasi obiskuje mnogo slovenskih dijakov graško in dunajsko vseučilišče in dasi je slovenski jezik deželni jezik v vojvodini štajerski. S tem se dela neopravičena izjema glede slovenskega jezika ter se temu dela krivica, katere ne zasluži. Zato morajo zastopniki slovenskega naroda zahtevati, naj se odmeri tudi poučevanju slovenskega jezika na vseučiliščih tisto mesto, kakor vsem drugim slovanskim in neslovanskim jezikom v Avstriji. Sedanji lektorat na graškem vseučilišču ne zadostuje, ker ima namen poučevati v slovenskem jeziku v prvi vrsti tiste, ki tega jezika še ne poznajo, n. pr. Nemce. Ze leta 1810 so deželni stanovni štajerski sklenili, naj se ustanovi na graškem vseučilišču stolica za slovenski jezik, češ, ker je pouk v maternem jeziku za Slovence potreben in ker bi se s tem koristilo tudi Nemcem. Leta 1812 se je ta stolica v resnici ustanovila in je trpela do leta 1836. Toliko bolj potrebna je zdaj, ko se je slovensko ljudstvo v narodnem oziru probudilo in ko se na podlagi temeljnih državnih zakonov zahteva, naj se rabi slovenščina v šolah, uradih in v javnem življenju. Slovenski jezik sam

na sebi je lep in gibčen ter je ohranil najpopolnejše lepote staroslovenskega jezika, tako da je sam na sebi vreden, da se v šolah bolje goji, nego se je do zdaj. Pri razpravi naučnega proračuna za leto 1891 je poslanec Šuklje naglašal potrebo take stolice na graškem vseučilišču in tedanji minister Gautsch je odgovoril, da začasno ni usposobljenega moža, ki bi predaval slovenski jezik in slovstvo, da pa je vlada pripravljena dobrohotno podpirati onega, ki bi se za ta predmeta dobro pripravil in usposobil za vseučiliško predavanje. Mej tem da hoče vlada imenovati na graškem vseučilišču lektorja za tiste, ki se hočejo učiti slovenskemu jeziku. Lansko leto se je ta stvar zopet omenjala v proračunskem odseku in letos se sme toliko bolj zahtevati, naj se izpolni ta želja slovenskega ljudstva, ker imamo v resnici v Gradcu moža, ki je popolnoma sposoben za rečeno mesto.

Minister Madeyski je odgovoril, da mora zavrniti očitjanje, kakor bi vlada prezirala slovenski jezik ali kakor bi mu delala krivico, lansko leto se je ustanovil lektorat za slovenski jezik na graškem vseučilišču, in da ako se dobi popolnoma usposobljen mož za omenjeno mesto, je vlada pripravljena, podpirati ga s svoje strani, kolikor mogoče.

Poslanec dr. Gregorčič je podpiral predlog poslanca Kluna, rekoč, da je vsestransko popolnoma utemeljen in da akademično izobraženih mož, usposobljenih za predavanje o slovenskem jeziku in slovenskem slovstvu, imamo celo na izbiri, bodisi v Gradcu, bodisi na Dunaju. Govornik bi ne imel nič proti temu, ako bi vlada ustanovila stolico, ki je v razpravi, na Dunaju, kamor zahaja mnogo slovenskih dijakov, namesto v Gradcu, vendar se mu zdi Gradec primernejši kraj, ker na Štajerskem je slovenščina deželni jezik. Dalje omenja, da že leta 1850 so se poučevale na graškem vseučilišču nekatere praktične stroke pravnih ved v slovenskem jeziku in da že minister Stremayer je bil postavil v državni proračun vsoto, da bi se obnovila taka stolica, kar pa do današnjega dne se ni še zgodilo. Ako je bila stolica s slovenskim jezikom za praktične pravne nauke potrebna leta 1850, ko se je v uradih še malo rabil slovenski jezik, je dandanes taka stolica veliko bolj potrebna, ker dandanes je slovenski jezik v političnih in sodnih uradih v mnogih deželah in okrajih v navadni rabi. Zato

pravi, naj se vlada ne zadovolji s tem, da ustanovi stolico za slovenski jezik in slovstvo, marveč naj ustanovi tudi stolico za slovensko predavanje o praktičnih pravnih strokah, in to bodisi v Gradcu, bodisi na katerem drugem vseučilišču, katero obiskujejo slovenski dijaki, n. pr. na dunajskem. Teoretične vede se dijak sicer lahko nauči tudi v neslovenskem jeziku, ali terminologijo, katero rabi v življenju, se mora naučiti v tistem jeziku, v katerem jo bo rabil, torej dijak, ki je namenjen služiti mej slovenskim ljudstvom, v slovenskem jeziku. Sedanja vlada more toliko lože ozirati se na to željo in potrebo slovenskega ljudstva, ker so že prejšnje vlade priznavale opravičenost te zahteve.

Poročevalec Beer je menil, da je od lektorata do redne stolice za slovenski jezik nekoliko dolga pot in da resolucija poslanca Kluna sega nekoliko predaleč ali da zahteva preveč na jedenkrat. Pripovedava, da sedanji lektor slovenskega jezika na graškem vseučilišču je izborna moč, ter pravi, da je pripravljen priporočiti vladi v svojem poročilu, naj se ozira na njo in naj jo podpira, kakor je minister izjavil, ako predlagatelj odtegne svoj predlog. V tem slučaju, pravi poročevalec, nima nič proti temu, če hoče vlada jednako sposobne moči za slovenski jezik podpirati tudi na kakem drugem vseučilišču, na pr. na dunajskem, kjer se nahaja mnogo slovenskih dijakov.

Predno je prišlo do glasovanja, izjavi poslanec Klun: Ker se je poročevalec dobrohotno izrazil o tem, da bi se pripustil sedanji lektor v Gradcu kot izreden profesor za slovenski jezik in slovstvo, ker je učni upravi toplo priporočil, naj jednako skrbi za slovenski jezik in slovstvo na dunajskem vseučilišču, kjer je mnogo slovenskih dijakov, ker je obečal, da sprejme to svojo izjavo v poročilo, in ker je tudi naučni minister z nova zatrdil, da se hoče ozirati na potrebe slovenskega ljudstva, odtegnem svoj predlog, ker mi je samo za stvar in ne za obliko. — Vsled tega ni prišlo do glasovanja o nasvetovani resoluciji.

Razprava o centrali se ni dokončala, dasi je odsek zboroval z majhnim odmorom od 10. jutraj do 5. popoldne. Pri tej točki je dr. Gregorčič priporočal vladi, naj predloži v najvišje potrjenje načrt zakona, sprejet v deželnem zboru goriškem me-

Listek.

Serafina.

(Italijanski spisal Francesco Pometti.)

(Dalje.)

VI.

Bologna, 10. julija.

Draga žena!

Dva tedna je že, kar ležim v bolnici, ali ne vznemirjaj se radi tega, stvar je neznatna. Dobro vem, da ti je težak razstanek, ali čakati je nama samo še leto dnij.

Kadar se povrnem domov, treba bode mnogo urediti, in ako mi bode šlo vse po sreči, da zatečem onega ničvredneža, ki te toliko nadleguje, bodem hitro obračunal z njim. Zaman si to skrivala pred menoj. Da me ni o vsem poučilo neko nepodpisano pismo, ne vedel bi niti sedaj. Grozna stvar je, ako mora človek zapustiti ženo samo in mesec dnij po poroki! Zdaj razumem, da je kum imel prav, a istotako tudi Don Giacomo. . . Pred vsem pa je imela prav mati moja. . . Nesrečnica je tiho umrla

opazivši, da sv. Frančišek ne mara za njene molitve, in jaz se niti poslovil nisem od nje. Bodi ji zemljica lahka a duša naj se ji navžije raja!

A kako mi ti živiš? Nekam preveč hladna si mi postala. Piši mi kaj pogosteje. Preje si mi pisala vsakega tedna, zdaj pa zna preteči mesec dnij, a od tebe ni glasu. . . V bolnici ne smem pušiti, a ti znaš, kako imam rad svojo lulico! . . . Z menoj je tu še jeden zemljak! Nekega dne sva si napravila domačo gitaro, a za tem sva pevala na vrtu pri mesečini. . . Ali kaj je z mojim glasom. . . Se li spominjaš, kako sem znal pevati na večer pri studentu Migliore. . . Pomniš li: „Oj mesec moj srebrni, družo jedini“. . . Pa bode zopet tako. Če Bog da, bode se vse krasno zvršilo! Pozdravi vse prijatelje in rodbino. Z Bogom!

Tvoj Francesco.

Bologna, 28. novembra.

Dragi kum Giovanni!

Obžaluj me in oprosti, ker sem ti tako razdraženo bil pisal! . . . To mi je bila kri udarila v glavo! . . . Zdaj sem uvidel, da si ti govoril resnico,

ko si me zagotavljal, da je to nevhvalna malopridna ženska! Blagoslavljam nebesa, da mi je majka umrla, predno je dočakala take sramote. . . Ona se mi je torej izneverila, me izdala! . . . Kaj sem ji storil zla? Prodal sem vinograd, da se zamore prehraniti do mojega povratka, sprl sem se s kumom, z donom Giacomo, s sestrami in brati. . . Radi nje mi je tudi nesrečna majka umrla! . . .

Dragi kume Giovanni, veruj mi, da mi srce reže bolečina kakor oster nož. Kolikokrat sem mislil vrniti se in umoriti oba. No, oni malopridnik je utekel, to se pravi, da je ona kaznjena, a zdaj mi ti praviš, da je za vse sposobna! . . . Da sta še skupaj, ubil bi ju, kolnem se ti pri duši svoje matere; a podajati se v nevarnost zaradi žene, ki je zagazila v nepoštenost, ni vredno. Domov se ne maram več vrniti. Stopil bodem v vrste dobrovoljcev ter šel z drugovi osvajat Benetke. Ne pozabi me! Spomni se, da sem mater, tebe in še jedno bitje ljubil nad vse na svetu! Zdaj si mi še jedini ti ostal. . . Z Bogom!

Tvoj Francesco.

(Konec prih.)

seca januarja 1894, zadevajoč pravne razmere ljudskih učiteljev. Dokazoval je obširno, da pomisleki, katere ima vlada proti onemu načrtu zakona, so neosnovani. Dalje je razpravljal, da zadnja volitev učiteljskega zastopnika za mestni šolski svet goriški po njegovem mnenju ni zakonita, ter je prosil, naj vlada kmalu reši vloženo pritožbo, da se bo mogla vsa stvar predložiti upravnemu sodišču.

Prihodnja seja budgetnega odseka bo v torek 11. t. m. ob 10. predpoludne. Nadaljevala se bo razprava o centrali; potem pridejo na vrsto srednje šole, z njimi celjska gimnazija. Vender ni verjetno, da bi se ta točka rešila že v prihodnji seji.

Državni zbor.

Na Dunaji, 10. junija.

V današnji seji je posl. dr. Pacak stavil na predsednika Chlumeckega naslednjo interpelacijo: Ko smo prišli včeraj dopoldne v zbornico, je bilo v vsem posloplju vse polno uniformovanih in neuniformovanih redarjev. Detektivni niso hodili samo po hodnikih, videli smo jih celo v dvorani. Ker smo izvedeli, da čakajo redarji na delavce, ki hočejo na neki shod, in se nam je čudno zdelo, kako da se posloplje parlamenta poniža za policijsko stražnico, vprašamo: Ali se je parlament ponižal s privoljenjem predsedstva za policijsko stražnico in hoče li predsedstvo skrbeti, da se to ne bo več primerilo?

Predsednik Chlumecky je rekel, da mu je redarstvo naznanilo, da bo treba parlament zavarovati pred eventualnim napadom delavcev in da bo zato pri posloplju nastavljen večji oddelček redarjev. Ravno kar se mi je povedalo, da so trije redarji, ki so bili tu stali, pred odhodom prosili, naj se jim dovoli, ogledati si notranje prostore. To se jim je dovolilo.

Posl. Pernerstorfer je rekel, da zamore s pričami dokazati, da je bilo na dvoriščih in v drugih prostorih v parlamentu 200 redarjev — česar predsednik ni mogel utajiti.

Zbornica je potem nadaljevala razpravo o davčni reformi.

Govorili so poslanci Kaizl, dr. Menger in Pacak.

Koncem seje so dr. Pacak in tovariši nujno predlagali: Plenarne seje naj se sistirajo, da zamore proračunski odsek rešiti proračun; odseku se naroča, da predloži poročilo o proračunu tekom osmih dnij.

Posl. dr. Pacak je utemeljeval svoj predlog s tem, da je uprav nezaslišano, da meseca junija proračun še ni rešen.

Ker je posl. Pacak prečital, kaj je v tem oziru pisal neki list, in mu je predsednik Chlumecky to zabranil ter posl. Gessmannu vzel besedo, nastal je velik vihar. Opozicijski poslanci so odločno protestovali proti tej samovoljnosti in primerili so se hrupni prizori.

Ko so še govorili Lueger, Kronawetter in Gessmann, se je predlog odklonil.

Prihodnja seja bo v sredo.

V Ljubljani, 11. junija.

Avstrijskega katoliškega shoda letos ne bode. Tako je sklenil dne 6. t. m. shod zaupnih mož katoliških strank v Avstriji. Pri tem posvetovanju sta bila tudi slovenska poslanca Klun in Povše. Kot povod se naglašajo zamotane politične razmere in pa to, da so letos deželnozborske volitve v mnogih deželah. Gospodje nimajo veselja za shod najbrž zaradi tega, ker se boje, da bi mej njimi ne prišlo do kacega razpora. Ko je bil zadnji občen avstrijski katoliški shod, ni v odsekih šlo vse gladko. Pri dolenjeavstrijskem katoliškem shodu na Dunaju se je jedinstvo s tem ohranilo, da so se stari konservativci deloma uklonili krščanskim socializmom, videč, da s svojimi nazori nič ne opravijo, nekateri se pa shoda udeležili niso. Stari konservativci se pač boje, da bi na shodu kak brezoziren krščansk socializem jim ne predbacival zveze z liberalci. Sicer pa konservativna stranka baš sedaj močno omahuje, ne ve, bi li še nadalje hodila z nemškimi liberalci, ali pa se oklenila krščanskih socialistov. V takem času je pa težko se izreči na kako stran in je najbolje, da se odloži shod, ki bi utegnil ovirati njih svobodno odločitev.

Delavska demonstracija za občno volilno pravico. Volilna reforma, kakeršno je izdelal pod-

odsek, ni mogla zadovoljiti delavcev, vsaj je pa tudi taka, kakor bi se bili pododsekovi člani hoteli z delavci malo pošaliti. Odločili so jim celih 13 mandator in na tisoče delavcev izključili od volilne pravice. Čudili smo se, da je vlada mogla tak načrt proglasiti za svojega, ko je pri svojem nastopu naglašala, da bode zlasti gledala, da delavcem pripomore do volilne pravice. Dunajski socialni demokratje bili so sklenili prirediti veliko demonstracijo proti nameravani volilni reformi in za občno volilno pravico. Vladi je to bilo jako nepovoljno in je nameravani shod prepovedala. Vzlic temu se je zbralo v Prateru nad 10.000 delavcev. Svobodova gostilna, kjer je imel biti shod, je bila zaprta, zato so se ustavili na vrtu gostilne „Tivoli“. Dr. Elenbogen je tukaj govoril in pozval delavce, da naj marširajo v Prater vsled vladne prepovedi in vstrajajo, dokler se ne ustreže rekurzu o prepovedi shoda. Poslanec Pernerstorfer je na to imel oster govor proti vladi, ki krati politične pravice delavcem. Sedaj je prišla policija in razgnala delavce. Od tod so odšli delavci k „Črnemu Medvedu“. Tudi tukaj je policija prišla razgnat delavce. Delavski agitator Danijel Feigl ni hotel pokoriti se policiji in so ga zaprli. Tudi drugi delavci niso hoteli se umakniti in poskušali Feigla iztrgati. Vsled tega je nastal poboj mej policijo in delavci. Delavci so kamnjali policiste. Po dolgem prizadevanju je policija le pripravila delavce, da so odšli v mesto. Pa tudi še pozneje so delavci večkrat imeli pretep s policijo. Vsem je policija zaprla 19 delavcev. Poškodovanih je bilo več policistov. Stražni nadzornik Kudernac je nevarno poškodovan, ker so ga v Prateru delavci vrgli na tla in močno obricali, ker je ukazal Feigla prijeti. Policistu Vondri je nekdo vrgel kamen v hrbet. Policista Such in Čeh sta s palicami na glavi poškodovana. Zaprte so izročili deželnemu sodišču. Poškodovanega Kudernaca je obiskal včeraj ministerski predsednik v njega stanovanju. — Vlada je jako nevoljna zaradi včerajšnjih demonstracij. Ker se ne more odločiti za kakšno znatno razširjenje volilne pravice, pa misli že na izjemno stanje na Dunaju. Kaj poreče k temu Plener, ki je napadal grofa Taaffeja, da je pritiral do izjemnega stanja na Češkem, vlada, v kateri sedi on, si pa na Dunaju že v drugem letu svojega obstanka že ne more drugače pomagati, kot z izjemnim stanjem.

Armensko vprašanje. Kako se reši armensko vprašanje, to se sedaj še ne ve. Rusija, Francija in Anglija pa vender ne mislijo odjenjati. Turčija je hotela stvar na neki umeten način zavleči. Po njenem mnenju ne gre delati kake izjeme z Armenijo, temveč bode upeljala reforme za vso državo. Zato pa seveda Turčija zopet zahteva časa. Najbrž se pa velevlasti ne bodo dale Turčiji speljati na led. Kako bi bilo s takimi občnimi reformami, je dovolj pokazal poskus Midhata paše ob svojem času. Tudi v Turčiji razmere niso tako jednake, da bi mogle se nategniti na jedno kopito. Z izgovorom, da ne gre posebej v Armeniji uvajati reform, prihaja pač Turčija sedemnajst let prepozno. Temu bi bila morala ugovarjati na berlinskem kongresu. Sedaj gre itak le za to, da se nekaj izvrši, v kar je tedaj Turčija privolila. Sicer je pa armensko vprašanje že prouzročilo parcijelno ministersko krizo v Turčiji. Veliki vezir Djevad paša je odstopil in Sajd paša postal zopet veliki vezir. Poslednji je bil na tem mestu od 1882 do 1885 in je veljal za prijaznega Rusiji.

Predsedstvo italijanske zbornice. Vlada italijanska je sedaj v velikih zadregah, koga bi izbrali za predsednika zbornice poslancev. Biancheri, ki je bil dosedaj predsednik, je odklonil. Villa bi bil večini po volji, a ima slab glas, Cadolini, ki je bil zadnja leta predsednik budgetni komisiji, slabo sliši, za Fortisa ne marajo konservativci. Opozicija je v tem oziru srečnejša. Ona ima kandidata, ki bode dobil glasove vseh opozicijskih strank. Caetani je priljubljen in zmožen mož. Nemogoče celo ni, da bode Caetani voljen predsednikom. Ko bi se to zgodilo, bi pač Crispi ne mogel več ostati na svojem mestu. — Zbornica se je bila včeraj slovesno otvorila. Pri otvorjenju ni bilo republikanskih poslancev, prisotni so pa bili vsi radikalci. Prestolni govor napoveduje ženitev vojvode Savojskega in pomiloščenje nekaterih političnih zločincev tem povodom, potem pa socialne predloge. Poslednje so pač najpotrebnejše v Italiji.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. junija.

— (Procesije sv. Rešnjega Telesa.) Ker so nekatere ulice zastavljene tako, da je po njih težko hoditi, vršile se bodo nekatere procesije nekoliko drugače, kakor prejšnja leta. V trnovski fari bo maša ob 4. uri zjutraj, procesija se bo začela ob 1/2 5. uri ter pojde po Trnovem in Krakovem namesto po Križanskih ulicah pa po Cojzovi cesti. Blagoslovi bodo na navadnih prostorih. Pri sv. Petru se začne procesija ob 3/4 na 6. uro zjutraj in pojde po istih cestah, kakor druga leta. V stolni cerkvi se prične procesija ob 3/4 na 9. uri in pojde proti mestni hiši, kjer bo prvi blagoslov, od tod pojde mimo stolne cerkve na Cesarja Jožefa trg in po Streliških ulicah, kjer bo pri Elizabetišču drugi blagoslov; od tukaj pojde proti Poljanski cesti, kjer bo pred Jožefiniščem tretji blagoslov, na to pojde sprevod nazaj na Valvazorja trg, kjer bo pred hišo g. Perdana zadnji blagoslov. V nedeljo po sv. R. T. se bode vršili procesiji v šentjakovski in frančiškanski cerkvi in sicer: Št. Jakobska procesija se prične ob 9. uri ter pojde po Rožnih ulicah na Žabjak, kjer bo prvi blagoslov, od tod pojde po Zvezdarskih ulicah k znamenju, kjer bo na trgu drugi blagoslov; tretji blagoslov bo pred hišo dr. Drča na Starem trgu, četrti pa pred Florijansko cerkvijo. Frančiškanska procesija se bo letos vršila na Rožniku. Začetek bo ob 8. uri. Prvi blagoslov bo pri križu pod cerkvijo, drugi pri kapelici lurske Matere božje pod Rožnikom, tretji pred streliščem, četrti v lopi pred cerkvijo na Rožniku. — Procesije se bodo vršile samo, če bo vreme ugodno.

— (Deželni zbor,) ki se snide prve dni julija meseca v izredno posvetovanje in sklepanje, bode zboroval, kakor je sedaj definitivno določeno, v dvorani na starem strelišču.

— (Shod hišnih posestnikov ljubljanskih) sklicujeta za petek dne 14. t. m. ob treh popoldne v veliko dvorano „Tonhalle“ poslanca in občinska svetovaleca Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar. Namen shodu je opozoriti pravočasno hišne posestnike, kaj jim je storiti glede pričakovane državne podpore.

— (Osobne vesti.) Višji nadzornik glavne tabačne tovarne v Ljubljani, Karl Payer je povodom svojega umirovljenja dobil naslov in čin višjega finančnega svetnika. — Ravnatelj državne realke v Mariboru je imenovan prof. drž. nižje realke v V. okraju na Dunaju gosp. Gustav Knobloch. — Deželni okrožni zdravnikom za okraj Trbiž je imenoval dež. odbor koroški dr. Karola Stockerja.

— (Pisateljsko podporno društvo.) Predsedstvo pisateljskega podpornega društva vabi gg. odbornike na odborovo sejo, ki bo v sredo, dne 12. t. m., ob 6. uri zvečer v čitalnici.

— (Neimenovana dobrotnica) je poslala 100 gld. v razdelitev ubogim in zapuščenim bolnikom v deželni bolnici, ki so trpeli po potresu.

— (Včerajšnji potres) Z raznih krajev smo dobili poročila o včerajšnjih sunkih. Jeden sunek se je primeril ob 1/4 zjutraj, bil je tako rahel, da ga pri nas skoro nikjer niso čutili, drugi ob 1/2 9 dopoldne pa je bil močan in se je čutil ne samo v Ljubljani, nego po vsem Slovenskem, v Gradcu, v Trstu. Prvi se je čutil v Tridentu, v Veroni, Bologni in v Rimu. Dobili smo ta-le poročila: Iz Cerkelja: Ob 8:36 dopoldne bil je tu jako močan, kakih 5 sekund trajajoč, valovit potres, ki sicer ni prouzročil škode, pač pa ljudi silno prestrašil. Domačini pravijo, da je bil to najhujši potres za prvim velikonočnim sunkom; meni, ki sem grozno velikonočno noč preživel v Ljubljani, zdel se je podoben onemu sunku, ki je velikonočni ponedeljek ob štirih zjutraj na novo razburil preplašeno ljubljansko prebivalstvo. Vsled današnjega potresa odkrutilo se je po hišah nekoliko ometa; celo nove razpoke nastale so v zidovih. Vender, kakor rečeno posebne škode ni prouzročil. — Ljudje, ki so delali na polji, pripovedujejo, da se je zemlja tako zmajala pod nogami, da bi bili skoro popadali na tla. Kozolci nagibali so se skoro za dva metra v stran. Tudi cerkveni zvonik je nagnil se precej izdatno sedaj na jedno, sedaj na drugo stran. — Neka žena ki je bila v gozdu v Reki, pripovedovala je, da so se skale odtrgavale in z velikim bobnenjem drvale v dolino. — Iz Rečice v Gorenji Savinski dolini: Ob 8. uri 45 minut bil je tukaj zelo močan potres, ki je trajal 6 sekund. Posloplja so

precej razpokala, ljudstvo je bilo zelo zbegano. — Iz Mengeša: Danes ob 3/4 na 9 prestrašil nas je jako močan, menda vertikalni sunek, ki je na poslopih napravil nove razpoke. Tudi nekaj dimnikov je padlo. Iz Postojine: Danes zjutraj čutili smo zopet dvakrat potres in sicer ob 1/3. uri zjutraj prav kratek a precej hud sunek in ob 1/9. uri bolj močan nekako 3 sekunde trajajoč potres. Škode ni nikake. — Iz Selca: Ob 8. uri 40 minut čutil se je tukaj zelo močan z gromenjem spremljajoči — kakih 5 sekund trajajoč potres. Od velikonočne nedelje se ni čutil noben tako močan potres. Ljudje so se zelo prestrašili. Šolski otroci bežali so preplašeni iz šolskih soban. Pri zidovji, katero je bilo prej, od poprejšnjega potresa, malo razpokano, so se razpoke povečale. — Kakor se nam poroča, čutil se je sunek tudi v Kropi, v Breznici, v Kamniku, v Brazlovčah, v Zagorju ob Savi, v Rušah pri Mariboru, v Logatcu in v Celju, a škode ni nikjer nič prouzročil.

— (Iz odbora „Sokolovega“.) Odbor „Sokola“ sklenil je v svoji seji dne 7. t. m., da se z ozirom na nesrečo, katera je zadela letošnje velikonočne praznike Ljubljano in s tem ves slovenski narod, opuste za letos vse društvene veselice in vsi izleti. Zato se pa nadeja, da se bode društveno življenje prihodnje leto, ko se vsaj nekoliko zacelijo po potresu prizadete rane, veselejše in živahnejše razvilo; zlasti ko se društvo preseli v lastne prostore v „Narodnem domu“. — Zaradi udeležbe pri vseskoljski slavnosti v Pragi sklenilo se je, da se je „Ljubljanski Sokol“ oficijelno ne udeleži, da se pa posameznim članom njegovim prepušča pridružiti se odposlanstvu „Celjskega Sokola“. — Bratovskim društvom, katera so doposlala po društvenem posredovanju darove za po potresu poškodovane, sklence se doposlata posebna zahvalna pisma; ob enem pa začeti še posebno pomočno akcijo za Ljubljano. — Uredbo nove telovadnice sklence se oddati Josipu Vindyšu na Smichovem pri Pragi takoj, ko bodo dognani dogovori z odborom „Narodnega doma“, kateremu se sklence dopisati, naj se vender že konečno izjavi. — Naznanilo staroste, da je prijatelj društva, ki neče imenovan biti, daroval večjo svoto za uredbo telovadnice, vzame se hvaležno na znanje.

— (Kranjska industrijalna družba) je imela včeraj pod predsedstvom načelnika g. Jos. Luckmanna izreden občni zbor, kateri je bil jako dobro obiskan: prišlo je 17 delničarjev, ki so zastopali 4980 delnic. Na dnevnem redu je bila ponudba c. kr. poljedelskega ministerstva glede odkupa na desnem bregu dolinske Save ležečega, družbi lastnega sveta, izvzemši obronke na Možakliji proti Savski dolini in izvzemši fužine v Radovni. Za ta svet, ki meri 45.000 oral, je ponudilo ministerstvo 1.400.000 gld. Po živahni razpravi, pri kateri je baron Born, lastnik 2080 delnic, izjavil, da se z ozirom na manjšino delničarjev ne bode udeležil glasovanja, je občni zbor pooblastil upravni odbor, v zvezi s ponudbo c. kr. trgovskega ministerstva in storiti kar treba, da se prodaja izvrši. Ta prememba posesti se ima zgoditi že dne 1. julija t. l.

— (Deželno hišo) na Turjaškem trgu, takozvani „lontovž“, bode izpraznila c. kr. deželna vlada, katera jo ima za svoje urade in za stanovanje predsednikovo od dežele v najemu, do dne 1. avgusta t. l. Ko brž bode obširno poslopje popravljeno in prirejeno, se bodo vanje preselili deželni uradi, kateri so sedaj nastanjeni v prvem paviljonu nove deželne bolnice v Vodmatu.

— (Morska kopel v Gradežu.) Deželni odbor je podelil osmerim otrokom ustanove po 50 gld. za zdravljenje v morski kopeli v Gradežu.

— (Policijske vesti.) V Kurji vasi nastal je sinoči mej delavci pretep, pri katerem je delavec v tukajšnji predilnici Alojzij Romé z nožem zabodel delavca Josipa Černeta ter ga telesno težko poškodoval. Ranjenca prenesli so v deželno bolnico, Rométa pa je policija izročila deželnemu sodišču.

— (Ujet begun.) Ko sta šli včeraj zjutraj dve gospici z Rožnika po gozdni poti v mesto, srečali sta pod razkrižjem pred razgledom ubeglega kaznjenca z gorjačo v roci, ki je pa takoj krenil s poti v goščavo. Gospici sta se vrnili nekaj korakov in opozorili tri prišedše gospode častnike na sumnega človeka. Na večkratni klic gospoda stotnika K. ustavil se je neprijetno presenečeni begun in izpovedal v laškem jeziku, da je zazelel prostosti, ker mu ne ugaja ravno resno življenje v prisilni delavnici. Porabil je toraj ugodno priliko in ubežal

od dela pri „Narodnem domu“. Cela družina spremlila je potem vročerknega Laha do Švicarije, kjer je pod ključem počakal dveh redarjev, ki sta prezgodaj vzletelega tička speljala nazaj v tibo kletko.

— (V Ljubljano padla) je včeraj popoldne 4letna hčerka tukajšnjega čevljarskega mojstra Kodra. Otrok igral se je na stopnjicah Francovega nabrežja ter padel v vodo, katera ga je odnesla okolo 20 metrov daleč. K sreči opazil je to bivši detektiv Miha Šober, ki je takoj skočil v Ljubljano ter rešil s smrtjo borečega se otroka.

— (Iz Selca:) Dne 26. maja priredili so gospodje diletantje iz Skofje Loke v šolskih prostorih v Selcih prav prijetno veselico z igro, petjem in čarodejstvom. Vsa veselica se je izborno izvršila ter smo gospodom diletantom prav hvaležni za to prireditve. Zlasti je vse občinstvo jako iznenadilo sloveči japonski čarodejec King-Lung-Fu. Ves dohodek pripustili so gospodje diletantje blagodušno za tukajšnjo revno šolsko mladino. Bodi tedaj tem potom gospodom diletantom izrečena najtoplejša zahvala za prijazen obisk in za darila revnim šolarjem!

— (Povodnji.) Planinska dolina je bila skoro tri mesece pod vodo in ljudje so se že bali, da utegne tam ostati jezero. Te dni je pa vsa voda tako hitro odtekla, da je ostalo mnogo rib in nekaj močerilov na suhem. V Dobravici v litijem okraju pa stoji voda od konca meseca marca in kar nič se ne kaže, da bi odtekala. Ljudje so se izselili v bližnjo Zagorico. Sedaj se koplje jarek, da bi se voda po njem odtekla.

— (Nedeljski počitek.) Piše se nam iz Notranjske: Pred kratkim izdalo je zopet ministerstvo naredbo o nedeljskem in prazniškem počitku v trgovinah. Za nas deželne glasi se: V vsakem okraju, kjer prebiva manj kakor 1000 prebivalcev, imajo se trgovine ob 3. uri popoldne vsak gospodov dan zapreti. Trafike, katere so združene s trgovinami, imajo se postaviti tudi zapreti. Žal, da je ta naredba pri nekaterih trgovcih le na papirju; o tem se lahko vsak prepriča, kdor potuje po deželi. Častno moramo pa priznati, da so do sedaj skoraj izključno vsi veliki trgovci svoje prodajalnice ob pravem zapovedanem času zaprli. Dobivajo se pa še vedno nekateri kramarji, posebej na progi Reka Št. Peter, ki se ne menijo niti za ministersko naredbo, še manj pa za oblastva, katera jih lahko prav strogo kaznuje. Dalje so tudi kramarji, kateri spredaj duri in okna zapro, zadaj pa prav pridno prodajajo. V interesu stvari je treba to javno naglašati. Ne bilo bi napčno, ako bi okrajna glavarstva posebno strogo zapovedala žandarmeriji, na to paziti, da se prodajalnice, osobito kramarjev, ob pravem času zapro. Le potem bode mogoče, da se bode ministerska naredba tako spoštovala, kakor jo je ministerstvo mislilo.

— (Strežniški tečaji.) Okr. zdravnik dr. Julij Kotzmuth je imel zadnji dan minulega meseca v Postojini, 1. junija pa v Št. Petru tečaj za vzgojo bolniških strežnikov. Udeležilo se je ponka 39 oseb, ki so se vadile tudi v dezinficiranju.

— (Bolnica milosrdnih bratov v Kandiji) pri Novemestu je vzprejela v minulem mesecu 60 moških bolnikov. Vseh skup je bilo 88, od katerih je bilo ozdravljenih odpuščenih 43, zboljšalo se je zdravje 12, umrla sta 2. Koncem meseca je ostalo 31 bolnikov v zavodu.

— (Medveda ustrelil) je minuli teden v Poveznici gozdar g. Rafael Fabiani iz Ilirske Bistrice. Sel je sam na lov in srečal proti večeru kosmatina ter ga usmrtil z 2 streloma. Medved je že kakih 15 let star in tehtal okoli 200 kilogramov; taco je imel 25 cm. dolgo in 14 cm. široko.

— (Strela) ubila je 7. t. m. blizu Ormoža tri kosce, kateri so mej burjo s kosami zbežali pod drevo.

— (Shod pri Sv. Štefanu za Velikovcem) priredi katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem dne 30. t. m. v gostilni gospe Glančnikove „Pri mežnarju“.

— (Past slovenskim posojilnicam na Koroškem.) Nekateri nemške posojilnice na Koroškem snujejo lastno „zvezo koroških posojilnic“. Osnovni shod se bo vršil 20. t. m. v Celovcu. Nemci vabijo k tej zvezi tudi slovenske posojilnice, da bi jih tako ujeli v svojo past, a ker imamo Slovenci že svojo zavezo v Celju, je pričakovati, da bodo slovenski rodoljubi na Koroškem delovali z vsemi silami na to, da slovenske posojilnice tej zvezi ne pristopijo.

— (Laški nasilniki pred sodiščem.) V Rovinju je bilo obsojenih 38 prebivalcev iz Huma zaradi prestopka po § 314. (vmešavanje v uradno poslovanje). In sicer 3 na dva tedna, 1 na dvanajst dni, 15 na deset dni in 19 na sedem dni zapora. Obtožba se je glasila na zločin javnega nasilstva. Oproščenih je bilo 18 zatožencev, glede 32 pa je državni pravdnik odstopil od zatožbe mej obravnavo, kakor smo že poročali.

**Slovenci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!**

Darila:

Za prebivalce, prizadete po potresu:

Mestnemu magistratu ljubljanskemu došla so nadalje sledeča darila: društvo „Beseda“ v Budejovicah kot čisti dohodek v ta namen prirejene akademije 400 gld.; administracija časopisa „Narodni Listy“ v Pragi nadaljnjo zbirko 113 gld. 88 kr.; županstvo mesta Belovar 100 gld.; župnijski urad v Nemčicah na Moravskem v cerkvi nabranih 35 gld.; gospod J. Kmet, nadučitelj v Cerkljah, (po gospodu Ivanu Hribarju) 3 gld.; gosp. Adolf Bernas, revirnik v Struharovem na Češkem, 2 gld.; gospod Ferdinand Michel, v Gräfenbergu na Šlezkem 1 gld.; tvrdka Joahim Goldberg & sinovi na Dunaju razno blago za obleko.

Po poslancu Iv. Hribarju doposlala sta nadalje gg. profesorja Borštnik in Pregelj iz Dubrovnika 15 gld. 63 kr. od katerih so darovali: Marko Poca 9 gld. 63 kr., Poldo Sciglie 3 gld., Ivan Ukaz 2 gld. in V. Š. 1 gld.

Uredništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Vsled potresa tudi zelo poškodovani družbi iz družbenega nabiralnika pri Zoretu v Črnem potoku pri Litiji 7 kron 20 Vin. — Živel rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Brzjavke.

Celjsko vprašanje v proračunskem odseku.

Dunaj 11. junija. V današnji seji proračunskega odseka je prišla na razpravo proračunska postavka o celjski gimnaziji. Navzočni so bili vsi člani proračunskega odseka, prišlo pa je poslušat več ko sto poslancev. Za besedo se je oglasilo 11 govornikov. Poročevalec dr. Beer je predlagal, naj se postavko odkloni in se je pri tem skliceval na resolucijo štajerskega deželnega zbora. Hallwisch se je izrekel za odklonitev, pa je ponujal Slovincem odškodovanje za to na ta način, da se ustanovi gimnazija kje drugje. Povdarjal je, da je posledica utrkviziranja povsod ista, da se namreč taki zavodi vedno prelevijo v popolnoma slovanske. Napovedal je minoritetni predlog in grozil, če se postavka vzprejme, da bode levica izvajala konsekvencije. Herold se je sarkastično norčeval iz levičarskih izjav. Imenoval jih je puhle deklaracije, katerih ni resno v poštev jemati, ter izjavil, da bodo češki poslanci glasovali za celjsko postavko, ne ministru Madeyskemu na ljubav, ampak zategadelj, ker gre za pravično stvar. — Razprava se je potem za jedno uro pretrgala.

Gradec 11. junija. Povodom petindvajsetletnice poklonila se je namestniku baronu Kübecku tudi deputacija slovenskih deželnih poslancev dr. Radač, dr. Sernec, dr. Jurtela in dr. Dečko. Čestitanja načelnikov okrajnih zastopov udeležili so se tudi načelniki slovenskih okrajnih zastopov.

Dunaj 11. junija. Pri sinočni seji odseka za volilno reformo se je levičar Beer izrekel zoper razdelitev nove kurije, dočim sta se princ Karl Schwarzenberg in grof Pininski izrekli za pododsekov načrt. Dipauli je Plenerju očital pristranost, ker je prepričal, da se niso predložile tabele o davčnih dajatvah mest in kmetskih občin, se izrekel zoper uvrstitev malih davkoplačevalcev v novo kurijo in izjavil, da bo sicer glasoval zoper to, da se začne specialna debata, da pa ne pričakuje ugodnega uspeha. Klun se je odločno izrekel zoper to, da bi se petakarji iztisnili iz sedanje kurije. Minister Bacquenheim je zagovarjal pododsekov načrt.

Dunaj 11. junija. Profesor ljubljanske gimnazije Jožef Hubad je imenovan ravnateljem Kranjske gimnazije.

Dunaj 11. junija. Minister Goluchowski je danes v ogerski delegaciji razvijal ekspozé, ki je brezbarvna parafraza prestolnega govora.

Zagreb 11. junija. Sinoči ob 8. uri je bil v Krapini močan potres. Škode ni povzročil.

Atene 11. junija. Ker je parlament volil predsednikom opozicijskega, je ministerstvo odstopilo.

London 11. junija. Armenska preiskovalna komisija se je razšla, ker so ji turški člani delali nepremagljive ovire.

Laetninga in tisk „Národne Tiskarne“.